TRAUKINYS

PER SLENKSTĮ

RIA SCARPHOUT

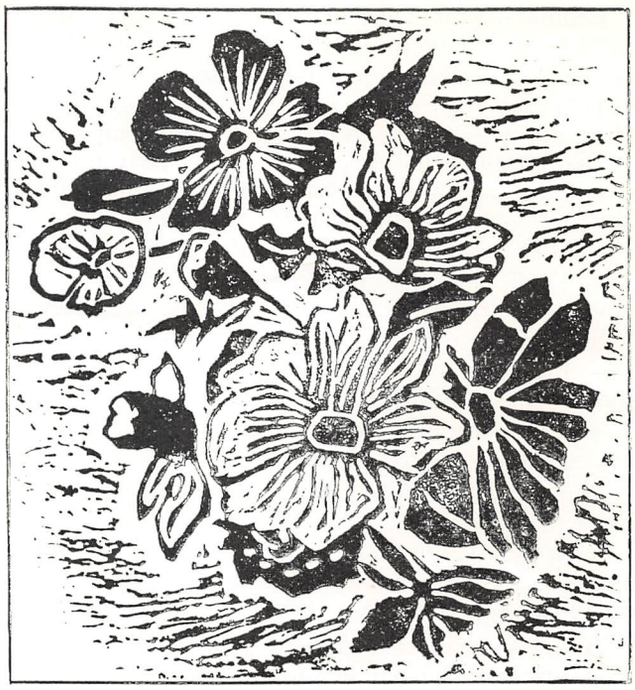

RITA MATUKAITĖ ILIUSTRACIJOS

Saulė bado traukinio stogą. Liepsnoja ant langų. Vagono skyrius atrodo šiltnamis. Mus kartais supurto ir mums pasidaro bloga. Mūsų skrandžiai yra visai tušti.

Traukinys slenka. Kartais sustodamas viduryje laukų arba kalno šešėlyje. Mes nejudame. Jaučiamės negerai. Mus dar baugina Daquin, kuris užmerkęs akis glaudžiasi prie vagono durų. Jis yra vyriausias ir už visus didžiausias. Aš esu maža ir liesa. Ar gali kitaip būti dešimties vaikų šeimoje, beveik kasdien trūkstant maisto? Tėvas grįžo iš partizanų ligotas, bet šį rytą jis vistiek mane atvežė į Paryžių. Aš jį sekiau iš paskos nuo Gare d'Orleans iki Gare du Nord.

— Traukinys jau laukia, Jeanine, — tarė jis, — tavo traukinys. —

Mums važiuojant požeminiu, išblyškusioje šviesoje jis man atrodė labai suvargęs ir mažas. Jis šyptelėjo ir atsidusdamas pasakė:

— Karas pasibaigė. Vėl viskas bus gerai. Vėl eis traukiniai ir aš atgausiu savo tarnybą. —

— Oui, papa, — girdau save sakant. Reklamų šviesom šokant "dubo, dubon, dubonnet", aš mąsčiau:

Aš nenoriu važiuoti. Netrukus aš pabėgsiu. Aš neisiu į tr... ir nevažiuosiu į Belgiją. Aš ten niekio n... Dar niekados nebuvau toliau kaip mano kaimas. —

Kai metro sustodavo, mano tėvas linksėdavo galva, jis tarė:

— Jau netrukus stotis.

Poryt aš būsiu trylikos metų, galvojau nusivylus, visi mano broliai ir seserys išbučiuotų mane. Mes šoktume dulkėse basomis kojomis, mes galėtume pamiršti alkį. Karą . . .

— Jeanine, mes čia išlipame, — tarė tėvas.

Aš susirinkau savo daiktus: ma... į tėvas buvo parnešęs grįždamas iš partizanų ... didelę kartoninę dėžę ir dar kažką panašų į lagamin...

Judėjimas Gare du Nord buvo ... prastas. Išsigandus aš p...slinkau arčiau tėvo ... idelėje balėje laukė grupė vaikų.

— Žiūrėk, — parodė man tėvas, — tie vaikai irgi laukia tavo traukinio. —

— Aš bėgsiu, — vis galvojau.

Staiga pamačiau Daquin. Aš dar jo vardo nežinojau. Bet man pasirodė, kad jo akys šliaužė mano kryptin kaip du vorai. Jaučiausi kaip musė voratinklyje. Nebedrįsau alsuoti. Jis buvo visa galva augštesnis už kitus vaikus. Paskui jis atsuko man nugarą. Plačią nugarą — į kurią galėtų atremti visą Prancūziją. Aš pažvelgiau į tėvą.

— Kas yra? — paklausė jis.

— Aš manau, kad viskas bus gerai — sužnabždėjau.

— Aišku, vaikeli. Tai tavo pirma kelionė. Nepamiršk, kad Prancūzijos ir Belgijos geležinkeliai tave ir kitus vaikus taip lepina . . .

Lepina? Šitas žodis man buvo svetimas. Mano liguistas tėvas virpėjo, bet jis atrodė laimingas.

— Kokia netikėta laimė tau! — dar ištarė.

Tyla, kuri viešpatavo tarp trijų šimtų vaikų, pasidarė dar tylesnė, kai penki vyrai užlipo ant sukalto paaugštinimo halės kampe. Pats vyriausias, tas buvo lengva atskirti, atsistojo priekyje ir, priglaudęs burną prie mikrofono, prabilo:

— Mieli berniukai ir mergaitės! . . . —

— Mieli berniukai ir mergaitės — kartojo aidas po visą Gare du Nord halę. — Mergaitės, mergaitės — aidėjo . . .

— Bjaurybė, — išgirdau sakant. Aš žvilgtelėjau. Greta manęs stovėjo Daquin.

— Jean Daquin, — tarė jis, o tu?

— Jeanine Triffin.

Mano tėvas žiūrėjo į paaugštinimą ir į mus nekreipė dėmesio.

— Netikėk ką jie šneka, — tarė Daquin, — jie mūsu nekenčia. Aš tą žinau. Paskutiniuoju karo metu aš irgi buvau pas partizanus, žiūrėk. —

Jis atkišo man savo dideles kumštis. Ant kairės rankos riešo mėlynavo mėsingas žiedas. Vyras ant paaugštinimo ištarė žodį "Belgija", bet aš vis negalėjau atitraukti akių nuo to bjauraus rando.

Plojo ir šaukė "hura". Tik pirmose eilėse. Daquin stovėjo paniuręs. Pirmą kartą pažvelgiau į jo burną: brutali, išblyškusi raudona linija pasibaigianti dviem nulinkusiais kampais. Jis atrodo senas, pagalvojau.

— Aš esu keturiolikos metų, — tarė jis, o tu?

— Trylikos, — atsakiau.

— Hum, — jis paniekinančiai numykė.

Tėvas entuziastingai plojo kaulėtomis rankomis. Visi suaugusieji plojo. Net keli vaikai apatiškai judino rankas.

Kalbėtojas ant paaugštinimo šypsojos, linktelėjo ir palengva pasitraukė kelis žingsnius atgal.

— Pasiusk, — niurnėjo Daquin.

Dabar prie mikrofono atsistojo augštas liesas vyras. Iš savo vietos negalėjau matyti jo akių, bet jo pakaušis blizgėjo. Virš jo galvos kabojo lempa. Daquin padarė judesį tarsi spirtų į "golą". Aš nusijuokiau.

— Nutilk, — pasakė tėvas nepažvelgdamas į mane. Jis atydžiai bandė suprasti plikio žodžius.

— Kaip pirmininkas . . .

Aš sukosėjau ir žiūrėjau į plikę pakaušyje. Mačiau kaip jo burna trukčiodama judėjo, bet jo balsas skambėjo taip silpnai, kad nesupratau koks pirmininkas jis buvo. Jo veidas buvo liesas ir aštrus. Virš akių ant kaktos kairėje ir dešinėje pusėje atrodė kabėjo du guzai.

— Jis su ragais, — prasišiepė Daquin.

— Užčiaupk burną, — pyktelėjo mano tėvas.

Daquin išsitiesė. Akimirksnį atrodė, kad Daquin mano silpną tėvą negyvai suspaus savo kumštyse. Bet tuojau abu vyrai vėl nebekreipė dėmesio vienas į kitą. Abu nejudėdami žvelgė į plikį, kuris dabar buvo pasiekęs savo kalbos svarbiausią dalį. Jo balsas aidėjo Gare du Nord sienose, o jis pats prakaitavo ir nosine nusišluostė abu ragus virš savo akių, paskui savo rausvas ausis ir pagaliau kaklą.

— To skrandis tikrai nebus tuščias, — sušnibždėjo vėl Daquin man į ausį.

Staiga aš pamačiau Hugo. Mažas liesas berniukas su didelėm pilkai sidabrinėm akim. Atrodė, kad jis alpsta. Jis vis labiau bąlo. Daquin dar laiku jį spėjo sulaikyti. Niekas aplink nieko nepastebėjo. Vaikas gulėjo Daquin milžiniškoje kriauklėje kaip mažas ligotas perlas.

— Aš pavargau, — pratarė vaikas.

("Traukinys per slenkstį" (De drempeltrein). Flamų poetės ir rašytojos Ria Scarphout premijuotos apysakos jaunimui fragmentas. Vertė Zenta Tenisonaitė.).

ALD. PRIŽGINTAITĖ

DAR VAKAR

Kaip pastatai iš smėlio sugriuvo mūsų pilys,
svajonės ir sapnai — neliko jų — —
Dar vakar tu juokeisi vosilkom vainikuota,
šiandien šešėlis dengia mėlynę tau akių . . .

Dar vakar glamonėjai kačiukus ten prie upės
ir glaudei sau prie veido žiedų aksomą jų . . .
Ir sidabre upelio matei Tu savo dienas,
kur spinduliai vien žaidė vaivorykštės spalvų . . .

Dar vakar matė akys motulės mielą veidą,
Šiandien ją prisiminus Tau darosi skaudu.
Ir jieškai atminimuos tą valanda auksinę,
kuomet duris pravėrus pašaukdavo vardu . . .

O vakarai ten merkės po klevu šakotu,
o matėsi ten laimė kelynuose žvaigždžių . . .
Bet nežinojai niekad, kad ji kaip pienės pūkas:
norėsi ją pavyti, bet bus jau pervėlu . . .